

Maapõue kasutamise ja kaitse aluste avalikustamine

Protokoll nr 4

Toimumise aeg: 21. juuni 2010, kell 14.05-16.00

Koht: Keskkonnaministeerium, Narva mnt 7A, Tallinn

Koosolekut juhatab: Olavi Tammemäe

Protokollija: Ethel Uibopuu

Osalejad: Aadu Kana (Eesti Maavarade Komisjon), Peep Vassiljev (Sõmeru Vallavalitsus), Ivar Marist (OÜ Vao Paas), Ülo Sõstra (Tallinna Tehnikaülikooli mäeinstituut), Jan Johanson (OÜ Inseneribüroo Steiger), Uile Lemberg (Eesti Keskkonnauuringute Keskus), Anna Ulanova (Paekivitoodete Tehase OÜ), Margus Kukk (Mäebüroo Nord OÜ), Erki Niitlaan (Eesti Turbaliit), Raul Eenpuu (Nordkalk AS), Arvo Suppi (Reiden AS), Elar Pöldvere (Alkranel OÜ), Reeli Sildnik (Keskkonnainspeksioon), Madis Piirla (Keskkonnainspeksioon), Tiina Kiil (Keskkonnainspeksioon), Rein Voog (Eesti Mäetööstuse Ettevõtete Liit), Allan Viil (Eesti Energia Kaevandused AS), Enno Rebane (Eesti Ehitusmaterjalide Tootjate Liit), Vennis Järvet (Harku Karjäär AS), Jüri-Ott Salm (Eestimaa Looduse Fond), Juhan Telgmaa (Eesti Looduskaitse Selts), Kuuno Pärnoja (Mäemees OÜ), Üllar Püvi (Eesti Turbaliit), Illimar Parts (OÜ Select Service), Jaak Fuchs (Kiiu Soon OÜ), Tõnis Kattel (Mäemees OÜ), Silver Riige (Tallinna Keskkonnaamet), Hugo Tang (Eesti Keskkonnauuringute Keskus), Ave-Õnne Õnnis (Keskkonnaministeerium), Janne Tamm (Keskkonnaministeerium), Tarmo All (Keskkonnaministeerium), Veiko Karu (Tallinna Tehnikaülikooli mäeinstituut), Enno Reinsalu (Tallinna Tehnikaülikooli mäeinstituut), Rein Raudsep (Keskkonnaministeerium), Olavi Tammemäe (Keskkonnaministeerium), Ethel Uibopuu (Keskkonnaministeerium).

Olavi Tammemäe tervitab kohalviibijaid ja annab sõna Rein Raudsepale.

Rein Raudsep teeb ettekande „Maapõue kasutamise ja kaitse aluste“ (edaspidi *aluste*) eelnõu kohta.

Ülo Sõstra täpsustab terminoloogiat: eesti keeles on korrektne kasutada varustatuse kindlus, mitte varustuskindlus, planeerimise asemel kasutada plaanimist, mis on eestipärasem. Terminina on piisav maardla varu, ei pea kasutama maavara varu.

Olavi Tammemäe selgitab, et tagatisraha kehtestamisega peab kaasnema ka pankrotiseaduse parandus.

Erki Niitlaan teeb ettepaneku, et kardinaalseid muudatusi on otstarbekas rakendada samm-sammult, näiteks riigi poolt finantseeritud maavara uuringute tegemine teatud viibeajaga. Alustada võiks sellest, et riik teeks kõigepealt perspektiivuuringuid ja täiemahuliste uuringute tegemist kaaluda alles 5 aasta pärast.

Olavi Tammemäe märgib, et suuremad muudatused on plaanitud riiklikult tähtsate maardlate tarbeks.

Rein Raudsep kirjeldab, et aluste eelnõu avalikustamise käigus on tehtud ettepanek praeguse maardlate klassifikatsiooni juurde lisada kolmandana veel strateegiliselt tähtsad maardlad.

Raul Eenpuu kirjeldab, et georadariuuringute tarbeks on regulatsioon maapõueseaduses täiesti puudu, nt radari uuringute tarbeks raietööde loa taotlemine.

Rein Raudsep vastab, et välitööde tarbeks on luba alati vaja.

Peep Vassiljev kirjeldab, et Sõmeru valla territooriumi katavad 95% osas maardlad. Kas mäerendi kehtestamine hakkab kehtima kõigile ehitistele, nt elamud noortele peredele?

Olavi Tammemäe täpsustab, et riiklikult on oluline lahti mõelda, kuidas kompenseerida maardlatel asuvatele valdadele maakasutuse piiranguist tulenev pärssiv mõju arengule. See küsimus vajab lahendamist koostöös teiste ministriumitega.

Juhan Telgmaa küsib, mida mõeldakse aluste punkti 1.2 all, milles mainitakse, et on vaja uurida haldusmenetluse aspekte ja vajadusel erisused sätestada.

Olavi Tammemäe vastab, et selle all mõeldakse seda, et lubade menetlus tuleb tuua enam avalikkuse ette.

Juhan Telgmaa küsib, kuidas korraldatakse tagatisraha kasutamise kaudu karjääri rekultiveerimine?

Olavi Tammemäe selgitab, et üks ettepanek on tagatisraha koguda ettevõtja enda reservi. See tähendab, et ettevõtja vastutab oma tegevuse eest ise: kogub tagatisraha ja korraldab rekultiveerimise.

Peep Vassiljev küsib, kuidas jagatakse kogutavat määrendi maksu riigi ja kohaliku omavalitsuse vahel?

Olavi Tammemäe vastab, et see on eraldi detailne teema, mis lahendatakse koostöös teiste ministriumitega. Alused annavad üldise suuna.

Rein Raudsep täpsustab ja kirjeldab maavarade klassifitseerimist.

Ivar Marist küsib, kas on protsessina läbi mõeldud riigi poolt maavarade uurimise korraldamine? Kui palju on riigil uuringute tarbeks raha?

Olavi Tammemäe kirjeldab geoloogiliste uuringute meetodikat ning maavara varustuskindluse uuringut.

Erki Niitlaan täpsustab, et nendes kohtades, kus kaevandamine ei ole vastunäidustatud, võiks vabalt lubada mitmel arendajal kaevandada. Alustes peaks olema sees kaevandamistasude laekumise skeem kohalikele omavalitsusele ning meetodid, kuidas tõsta kohalike omavalitsuste huvi kaevandamise vastu.

Peep Vassiljev küsib, kas saaks loobuda kaevandamisõiguse tasust nii, et tasandusfondist saaks kompensatsiooni, ning juhib tähelepanu põlevkivi arengukava rakendusplaanis ette nähtud tegevustele. Põlevkivi arengukava tarbeks tehti põhjalik sotsioloogiline uuring, aga seda ei viidud arengukavasse sisse ega arvestatud sellega. Kuidas täpselt mõista riikliku huvi? Kas peaks riikliku huvi mõiste ka seadusesse viima?

Olavi Tammemäe selgitab, et sotsioloogiline uuring on arengukava ametlik lisa, ning täpsustab, et tasandusfondi teemaga palun pöörduge ka Rahandusministeeriumi poole.

Rein Raudsep täpsustab tasandusfondi teemat.

Üllar Püvi teeb ettepaneku, et tagatisraha kogumist võiks rakendada nagu töötukassa süsteemi ja vältimaks, et enne rekultiveerimist saadetakse firma pankrotti, võiks kaavelubade andmisel anda eelistus juba kaevandamiskogemusega taotlejaile.

Uile Lember täpsustab, et terminoloogia peab olema üheselt arusaadav ja kasutatav. Kes vastutab ja kontrollib millisele paragrahvile mingi punkt allub?

Olavi Tammemäe selgitab, et alused on uue maapõue seaduse kirjutamisel aluseks.

Arvo Suppi teeb märkused tagatisraha kogumise kohta, kui arendaja ja kaevandaja on erinevad. Raha kogumine kuhulegi mujale on igatahes kindlam, kui jätta see ettevõtja kätte.

Rein Raudsep selgitab mäendusosalast kindlustamist.

Erki Niitlaan märgib, et me räägime sellest tagatisfondist palju, aga me ei ole ära hinnanud kui suur see risk siis tegelikult on. Kas on analüüsi kui palju täna selle teemaga on probleeme?

Olavi Tammemäe vastab, et hetkel on see risk üsna väike aga tegelik risk selgub alles pärast 2019. aastat, kui paljud load aeguvad.

Erki Niitlaan teeb ettepaneku kaotada ära geoloogiline uuring, kui vaheetapp, ning selle asemel teha süsteem, kus taotletakse ainult ühte luba, nn kaevandamisluba, ning loa andja määrab ära igal konkreetsel juhul milliseid täiendavad uuringud (geoloogilised, majanduslikud, keskkonnamõju hindamine) veel vajalikud on.

Rein Raudsep küsib, mis staadiumis peaks siis tegema keskkonnamõjude hindamise? Kui algandmeid on vähe, siis ei osata ka hinnata mõjusid.

Peep Vassiljev palub täpsustada, et juhul, kui kaevandatavale alale ei ole juriidilist järglast, kes siis vastutab, et need alad korda tehakse. Kui maavara on riiklik huvi, siis peaks altkaevandataivate alade korda tegemine olema samuti riiklik huvi, isegi eramaal.

Olavi Tammemäe märgib, et SA Keskkonnainvesteeringute Keskuse rahastusel saaks neid alasid korrastada, kui aga tegemist on eramaaga, siis on vastutuse võtnud ka maaomanik.

Ivar Marist soovib, et täpsustataks, kuidas mäerenti arvestatakse.

Olavi Tammemäe selgitab, et mäerendi arvutamisel on mitmed muutujad. Mäerendi eesmärk on selles, et ei broneeritaks alasid, mida ei plaanita kohe kaevandama hakata, ning samas on arendajal konkreetne huvi alad kiiresti rekultiveerida.

Raul Eenpalu küsib, kas korrastamise kava, majanduslik projekt, uuringud on kõik ikkagi algetapis vajalikud?

Olavi Tammemäe vastab, et algselt peab olema selge visioon, mida soovitakse teha, ning nägemus, kuidas tulevikus hakkab välja nägema see ala, mida kaevandatakse. Üldised printsiibid alustes kehtivad ikkagi suurte mäeeraldiste kohta.

Arvo Suppi küsib, kus läheb piir, millise varu juures peab hindama kõiki kriteeriume ning millal seda tegema ei pea.

Olavi Tammemäe vastab, et seda täpsustatakse, ja selgitab, et kõik muudatused ja täiendused viiakse alustesse sisse. Augusti kuust alates on aluste täiendatud versioon kodulehel üleval. Maapõueseaduse esimese tööversiooni plaanime valmis saada selle aasta lõpuks ning seejärel on seaduse eelnõu avalikustamise etapid. Olavi Tammemäe lõpetab arutelu ja tänab kõiki arutelul osalejaid aluste eelnõu kohta esitatud muudatusettepanekute ja täienduste eest.

Koosolekut juhatas

Olavi Tammemäe

Protokollis

Ethel Uibopuu